

Η κακή τύχη της επαγγελματικής εκπαίδευσης

http://www.esos.gr/article/apopseis/kakh_tyxh_epaggelmatikis_ekpaideysis

του Δρα Γεωργίου Βούτσινου Επίτιμου Συμβούλου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πρόσφατα ψηφίστηκε ο Νόμος (Ν4186/ΦΕΚ Α193/17-9-2013) που αφορά στη Γενική και Επαγγελματική δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Θα περίμενε κανείς ο Νόμος να είναι προϊόν ενδελεχούς διαλόγου, να βελτιώνει τον προηγούμενο και να είναι εναρμονισμένος με τις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας. Αντί όμως ενός εποικοδομητικού και διαρκούς διαλόγου για τα πραγματικά εκπαιδευτικά προβλήματα, τελευταία, η συζήτηση περί την εκπαίδευση εξαντλείται στην βουλιμία των δανειστών για διαθεσιμότητα και απολύσεις άλλοτε εκπαιδευτικών, άλλοτε διοικητικών υπαλλήλων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και άλλοτε σχολικών φυλάκων.

Δυστυχώς, οι έχοντες τη δυνατότητα διαμόρφωσης του γενικότερου κλίματος ως κύριο μέλημά τους έχουν τη δημιουργία μιας επικοινωνιακής ατζέντας που αποσκοπεί αποκλειστικά και μόνον στην κάλυψη και απόκρυψη όλων των ουσιαστικών θεμάτων και προβλημάτων της ελληνικής κοινωνίας. Πώς αλλιώς να εξηγηθεί το γεγονός, ότι, ενώ η διαδικασία για την υποβολή σχεδίου νόμου για αλλαγές στην εκπαίδευση αποτελούσε παραδοσιακά αφορμή για ενδελεχή εκπαιδευτική συζήτηση, με τη συμμετοχή όλων όσοι μπορούσαν και όφειλαν να συνεισφέρουν, αυτή τη φορά, τουλάχιστον σε ότι αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση, όλα έγιναν εν κρυπτώ; Επιπλέον, ποια ήταν η επιτακτική ανάγκη της ψήφισης ενός νόμου καθοριστικού για το μέλλον της νέας γενιάς μέσα στο κατακαλόκαιρο, αν όχι ο φόβος των εισηγητών του για την ένδεια των προτάσεών τους;

Μέσα σ' αυτό το κλίμα θα επιχειρήσουμε να εκτιμήσουμε την πρόσφατη αυτή νομοθετική ρύθμιση, σε ότι αφορά στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και στις κύριες εκπαιδευτικές της μονάδες τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ). Θα προσπαθήσουμε να ανιχνεύσουμε στοιχεία που να μας οδηγούν σε κάποιο συμπέρασμα για την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα αυτής της παρέμβασης. Γιατί αν οι αλλαγές στην εκπαίδευση δεν οδηγούν στη θεραπεία διαπιστωμένων αδυναμιών και δεν έχουν διορθωτικό χαρακτήρα, τότε απλά στα παλαιά προβλήματα και τις παλαιές αδυναμίες προσθέτουν καινούριες.

Απαράβατη προϋπόθεση προκειμένου να σχεδιαστεί εκπαιδευτική πολιτική και να δρομολογηθούν αλλαγές στην εκπαίδευση είναι η επαρκής και τεκμηριωμένη επιστημονικά αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης. Αυτή μόνο μπορεί να οδηγήσει εκ του ασφαλούς στην ανίχνευση, διαπίστωση και διατύπωση των αναγκών, των κενών και των αδυναμιών του συστήματος. Στη συνέχεια οι προτεινόμενες αλλαγές- τροποποιήσεις πρέπει να στοχεύουν στην κάλυψη των διαπιστωθεισών αναγκών, αφού διασφαλιστεί ότι οι προτάσεις αυτές μπορούν να εφαρμοσθούν τόσο από τεχνικής, όσο και από οικονομικής πλευράς. Όταν πρόκειται για την Επαγγελματική Εκπαίδευση μπορεί να υπάρξει και κάτι άλλο, ιδιαίτερα σημαντικό που να επιβάλλει τροποποιήσεις: η αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας. Αυτό όμως δεν είναι η περίπτωση μας, αφού σοβαρή και συγκροτημένη Εθνική Αναπτυξιακή Πολιτική δεν υπάρχει, ούτε φαίνεται να σχεδιάζεται από κάποιο οικονομικό επιτελείο. Επειδή καμιά αξιολόγηση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης από την πλευρά του αρμόδιου Υπουργείου ή των φορέων που θα μπορούσαν να την έχουν διεξάγει δεν έχει δημοσιοποιηθεί, αλλά και επειδή είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ότι καμιά τέτοια επιστημονικά τεκμηριωμένη αξιολόγηση δεν έχει διενεργηθεί εδώ και χρόνια, θα επιχειρήσουμε να αξιολογήσουμε ορισμένα από τα βασικά σημεία της πρότασης που είναι πλέον Νόμος του Κράτους.

Κακός Σχεδιασμός

Η εκπαιδευτική πολιτική οφείλει να προσανατολίζει κατάλληλα το Εκπαιδευτικό Σύστημα, ώστε το σχολείο να ανταποκρίνεται στον πραγματικό του ρόλο, που είναι κατ' εξοχήν επενδυτικός για τα άτομα που προορίζονται να στελεχώσουν την οικονομία ενός τόπου. Είναι βέβαιο ότι το κύριο βάρος εδώ πέφτει στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Το ανθρώπινο κεφάλαιο που είναι ο βασικός συντελεστής για την ανάπτυξη, δεν επιτρέπεται να αντιμετωπίζεται ως μάζα, γιατί το ανθρώπινο κεφάλαιο χαρακτηρίζεται από ζωγόνο διαφορετικότητα. Η γνώση και ιδιαίτερα η τεχνολογική είναι ποιοτικά τόσο πολύπλοκη, που θα οδηγήσει σε λάθος υπολογισμούς και συμπεράσματα αν θεωρήσουμε το ανθρώπινο κεφάλαιο ως ποσότητα. Γι αυτό και η πλειονότητα των αναλυτών διεθνώς υποστηρίζει ότι είναι λάθος η αυστηρή σχεδίαση και η εφαρμογή προγραμμάτων εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων και ικανοτήτων στις μικρές ηλικίες των μαθητών. Εξάλλου, η ένταξη στην αγορά εργασίας διευκολύνεται όταν ο νέος σε ηλικία εκπαιδευόμενος παρακολουθεί προγράμματα τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης που προσφέρουν μια ευρύτητα τεχνολογικής και γενικής εκπαίδευσης και όχι εξειδίκευση με τη στενή επαγγελματική έννοια. Η ευρύτητα των σπουδών του δίνει τη δυνατότητα να είναι υποψήφιος σε ένα ευρύ φάσμα

δυνατοτήτων κατάρτισης και επομένως απασχόλησης. Η στενή εξειδίκευση νωρίς έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργείται ο κίνδυνος παγίδευσης των εκπαιδευομένων σε τομείς και γνώσεις που γρήγορα θα γίνουν ξεπερασμένες, ως αποτέλεσμα του ρευστού και αβέβαιου μελλοντικού εργασιακού και κοινωνικού περιβάλλοντος.

Ένας επιπλέον σοβαρός λόγος που για τη χώρα μας αυτός ο κίνδυνος γίνεται πιο απειλητικός είναι γιατί βρισκόμαστε στο κέντρο μιας βαθιάς οικονομικής κρίσης με αόρατο το χρόνο εξόδου από αυτήν και χωρίς κάποιο αναπτυξιακό πρόγραμμα, ώστε να υπάρχει έστω μια κατεύθυνση για το που πάμε. Και είναι γνωστό ότι η οικονομία που αναδύεται από μια ύφεση δεν είναι ποτέ όμοια με αυτή που είχε περιπέσει σε κρίση.

Τι κάνει ο νέος νόμος; Ακριβώς το αντίθετο από αυτό που θα έπρεπε. Υποχρεώνει τους δεκαπεντάχρονους μαθητές από την Α' τάξη του Επαγγελματικού Λυκείου να επιλέξουν Τομέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και επομένως έναρξη της πορείας τους προς μια επαγγελματική διαδρομή, χωρίς επί πλέον να γνωρίζουν τι άλλο υπάρχει. Λείπει δηλαδή μια ορθολογικά σχεδιασμένη εισαγωγική Α' τάξη στην οποία θα διαγράφετο μια πλήρης κατά το δυνατόν εικόνα των βασικών επαγγελματικών τομέων, ώστε οι μαθητές να είναι σε θέση, με λιγότερους κινδύνους αστοχίας, να επιλέξουν τον τομέα της αρεσκείας τους στην Β' τάξη, ο νέος νόμος έφερε ένα χρόνο νωρίτερα την επιλογή επαγγελματικού τομέα. Λανθασμένος ο αρχικός, ο βασικός σχεδιασμός.

Πρόωρη Εξειδίκευση

Ο Νόμος μας απαριθμεί και μας ονοματίζει τους τομείς και τις ειδικότητες ανά ομάδα προσανατολισμού χωρίς να μας προσδιορίζει, αν οι ειδικότητες αρχίζουν στη Β' τάξη ή στην Γ' τάξη. Φαίνεται ότι είναι από τα θέματα που θα μελετηθούν στη συνέχεια. Βλέποντας και κάνοντας δηλαδή. Έμμεσα όμως, από άλλη επόμενη διάταξη του υποψιαζόμαστε ότι οι ειδικότητες αρχίζουν από τη Β' τάξη. Δηλαδή επιτείνεται η πρόωρη εξειδίκευση στην οποία αναφερθήκαμε ήδη.

Επιλογή στα τυφλά

Αποτελεί μέγιστη περιφρόνηση κάθε κανόνα εκπαιδευτικής ευαισθησίας, αλλά και απόλυτη αδιαφορία για το μέλλον των παιδιών όταν καλούνται χωρίς εφόδια να επιλέξουν στην ουσία τι επάγγελμα θα διαλέξουν τόσο νωρίς. Και δεν φτάνει αυτό, αλλά διακρίνει κανείς και μια περιπαικτική διάθεση όταν ονοματίζουν τους επαγγελματικούς τομείς που ζητούν από τους μαθητές να επιλέξουν 'ομάδες προσανατολισμού', χωρίς να τους επιτρέπουν να τους γνωρίσουν. Και γεννάται ένα ακόμα ερώτημα: αυτό το μάθημα Επαγγελματικού Προσανατολισμού μέσα στο πρόγραμμα της ήδη επιλεγείσας ομάδας προσανατολισμού τι ακριβώς εξυπηρετεί; Μήπως δεν έβγαιναν οι ώρες;

Και το χειρότερο, αλλά πώς θα μπορούσε να γίνει αλλιώς με το συγκεκριμένο σχεδιασμό, είναι ότι ο ίδιος ο Νόμος έρχεται να 'πετάξει' στην κυριολεξία τις σπουδές της πρώτης τάξης, όταν ο μαθητής θελήσει στη Β' τάξη να ακολουθήσει και πάλι χωρίς εικόνα, διαισθητικά θα λέγαμε, διαφορετικό τομέα από αυτούς που προβλέπονται στην ομάδα προσανατολισμού που παρακολούθησε στην Α' τάξη, στερούμενος ταυτόχρονα και βασικών γνώσεων του νέου αντικειμένου. Για παράδειγμα, ένας μαθητής που παρακολούθησε την ομάδα προσανατολισμού 'Διοίκησης και Οικονομίας' στην Α' τάξη μπορεί να επιλέξει και να παρακολουθήσει στη Β' τάξη μια ειδικότητα του Τομέα Μηχανολογίας χωρίς να έχει ακούσει τίποτα από τα μαθήματα Μηχανολογίας, Ηλεκτρονικής και Ηλεκτρολογίας, Τεχνικού Σχεδίου και του Εργασιακού Περιβάλλοντος της Α' τάξης. Αντί αυτών έχει παρακολουθήσει 'Οργάνωση και Διοίκηση', 'Αρχές Λογιστικής' κλπ. Τραγέλαφος για τους μαθητές, σπατάλη πόρων για το κράτος, πολύ κακός εκπαιδευτικός σχεδιασμός.

Έλλειψη Αναλυτικών Προγραμμάτων

Τα Προγράμματα Σπουδών (Π.Σ.) αποτελούν την επίσημη έκφραση της εκπαιδευτικής φιλοσοφίας μιας κοινωνίας για έναν συγκεκριμένο τομέα της εκπαίδευσης. Τα σύγχρονα προγράμματα σπουδών (curricula) αποτελούν έναν πλήρη οδηγό διδασκαλίας κάθε γνωστικού αντικειμένου, αλλά και συγγραφής του αντίστοιχου διδακτικού βιβλίου αρχίζοντας από τον σκοπό και τους επιμέρους στόχους, προχωρώντας στη διδασκόμενη ύλη και στη μεθοδολογία διδασκαλίας και καταλήγοντας στον τρόπο αξιολόγησης και διαπίστωσης της επίτευξης των στόχων. Η επεξεργασία Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) στην Επαγγελματική Εκπαίδευση έχει τη βάση της στην αναλυτική διατύπωση του επαγγελματικού προφίλ των αποφοίτων, δηλαδή ποιες γνώσεις και ποιες δεξιότητες πρέπει να αποκτήσουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους οι σπουδαστές ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν επιτυχώς σε ένα ευρύ φάσμα του συγκεκριμένου επαγγελματικού τομέα. Με άλλα λόγια δεν νοείται εκπαίδευση χωρίς Προγράμματα Σπουδών και δη χωρίς αναλυτικά προγράμματα, κάτι που δεν απαντάται σε άλλη χώρα του κόσμου, οποιασδήποτε ηπείρου και οποιουδήποτε επιπέδου ανάπτυξης. Και όμως ο νόμος δημοσιεύτηκε στις 17 Σεπτεμβρίου με άμεση εφαρμογή,

ενώ όπως είναι γνωστό το διδακτικό έτος άρχισε μια βδομάδα νωρίτερα! Φυσικά χωρίς αναλυτικά προγράμματα! Και φυσικά χωρίς να υπάρχουν ακόμα! Νομίζω ότι το σημερινό Υπουργείο Παιδείας έσπασε όλα τα ρεκόρ ταχύτητας, όπως και κάθε κανόνα εκπαιδευτικής δεοντολογίας.

Ακρωτηριασμός της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Τα παράδοξα όμως δεν σταματούν εδώ. Το αποκορύφωμα της έκπληξης που αφήνει κυριολεκτικά άφωνους ακόμα και τους ελάχιστα ασχολούμενους με την Επαγγελματική Εκπαίδευση είναι η κατάργηση του Τομέα Υγείας και Πρόνοιας. Δεν υπάρχει σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο προηγμένο κόσμο χωρίς αυτόν τον τομέα (Health and Care). Πρόκειται για ακρωτηριασμό της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και όσο και αν ψάχνει κανείς τους εκπαιδευτικούς, ή αναπτυξιακούς, ή οποιουδήποτε άλλους λόγους που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ένα τέτοιο ανοσιούργημα, δεν βρίσκει. Δεν μπορεί λοιπόν, παρά το όλο θέμα να παραπέμπει σε λόγους αδιανόητους για μια οποιαδήποτε εκπαιδευτική αλλαγή. Ήταν η απαίτηση των δανειστών για κάποιο συγκεκριμένο αριθμό εκπαιδευτικών που έπρεπε να οδηγηθούν εκτός Δημοσίου και οι τομείς που καταργήθηκαν εξυπηρετούσαν το νόημο; Ήταν άλλοι οι λόγοι; Ότι και να ήταν, πρόκειται για μια κίνηση που δημιούργησε στην Επαγγελματική Εκπαίδευση πληγή χαινουσα. Τα ίδια ακριβώς ισχύουν και για τον τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών, έναν από τους πιο σύγχρονους τομείς που απαντάται στα συστήματα όλων των χωρών (Art and Design).

Αγνόηση Εκπαιδευτικής Ζήτησης

Αυτή η ανεξήγητη κατάργηση τομέων επαγγελματικής εκπαίδευσης έρχεται και σε πλήρη αντίθεση με έναν άλλο παράγοντα που ουδείς από αυτούς που σχεδιάζουν εκπαιδευτική πολιτική σε ένα ελεύθερο εκπαιδευτικό σύστημα δεν μπορεί να αγνοήσει: την κοινωνική ζήτηση για εκπαίδευση. Η ζήτηση για το είδος της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της επαγγελματικής πορείας ενός νέου. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση έχουμε μια βίαιη έξοδο και απαγόρευση επιλογής σε ένα ποσοστό πάνω από 20% του μαθητικού πληθυσμού των ΕΠΑΛ. Δεν ξέρω πόσο παλιά και σε τι είδους καθεστώς πρέπει να ανατρέξει κανείς για να βρει μια παρόμοια εικόνα εκπαιδευτικής – επαγγελματικής ποδηγέτησης και απαγόρευσης.

Μαθητεία στη Λυκειακή Βαθμίδα

Στο Νόμο ανακαλύπτουμε ότι καθιερώνεται και μεταδευτεροβάθμιος κύκλος στο Επαγγελματικό Λύκειο με τη μορφή της μαθητείας. Όμως τί οργανική σχέση μπορεί να έχει με τη λυκειακή εκπαίδευση ένα έτος μαθητείας το οποίο μάλιστα εξ ανάγκης θα στηρίζεται, όχι στο Υπουργείο Παιδείας αλλά στον ΟΑΕΔ; Και δεν σκέφτηκε κανείς ότι το δυαδικό αυτό σύστημα μπορεί να θεωρείται αποτελεσματικό για άλλες κοινωνίες, άλλες οικονομίες, άλλες δομές και άλλες νοοτροπίες (Γερμανία), αλλά δεν ταιριάζει και δεν πρόκειται να εφαρμοσθεί στην ελληνική εκπαίδευση; Άλλωστε το σύστημα μαθητείας που κάποιοι τώρα ανακάλυψαν, είναι χρόνια γνωστό στη χώρα μας, αλλά με πολύ περιορισμένη εφαρμογή και μόνο στις σχολές μαθητείας του ΟΑΕΔ (επιπέδου Επαγγελματικών Σχολών, επιπέδου επαγγελματικής κατάρτισης 2).

Η ανάγκη για μεταδευτεροβάθμιο κύκλο Επαγγελματικής Κατάρτισης, και όχι Επαγγελματικής Εκπαίδευσης η οποία τελειώνει με την Γ΄ τάξη του ΕΠΑΛ, έχει καλυφθεί από το 1992 με το Νόμο 2009/92 και την καθιέρωση των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (IEK).

Ποιος είναι ο λόγος που επέβαλε τη δημιουργία ενός 4ου χρόνου μαθητείας που είναι έξω από τη λυκειακή λογική και προσιδιάζει περισσότερο με την κατάρτιση; Μήπως η ερώτηση θα έπρεπε να είναι ποιος το επέβαλε; και για ποια αγορά εργασίας;

Η χώρα διαθέτει τις δομές για ευέλικτη και αποτελεσματική επαγγελματική κατάρτιση. Αντί να θεραπεύσουν τα προβλήματα στα ΙΕΚ και να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους με γνώμονα την ελληνική αγορά εργασίας, το Υπουργείο φαίνεται να είναι διατεθειμένο, στις μέρες της κρίσης, να ξοδέψει πόρους και χρήματα για ένα νέο έτος μαθητείας που εν πολλοίς θα αποδειχθεί στη πράξη ότι είναι ατελέσφορο για τις ανάγκες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Προχειρότητα

Τα ΕΠΑΛ χορηγούν δύο τίτλους: ένα «Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου» και ένα «Πτυχίο Ειδικότητας». Ο νέος Νόμος παρέλειψε να κάνει διάκριση στο τρόπο υπολογισμού των βαθμών ανάμεσα στους δύο τίτλους, με ενδεχόμενο να έχουμε απόφοιτο με πτυχίο Ειδικότητας Ηλεκτρολόγου που να έχει βαθμό στην Ηλεκτροτεχνία 02 ή 03. Αυτό θα πει «στο γόνατο».

Έλλειψη λογικής σύνδεσης και συνοχής

Τα Προγράμματα Σπουδών, όταν υπάρχουν, περιλαμβάνουν όπως ήδη αναφέραμε ένα πλήρες και σαφές πλαίσιο με στόχους για το κάθε μάθημα, το κάθε κεφάλαιο και διδακτική ενότητα, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να υπάρχει μια αρμονική και λογική σύνδεση και συνοχή μεταξύ όλων των γνωστικών αντικειμένων και των στοιχείων του περιεχομένου κάθε επαγγελματικού τομέα και

ειδικότητας. Αυτά τα απαραίτητα γνωρίσματα ενός σωστά σχεδιασμένου εκπαιδευτικού προγράμματος είναι άγνωστα στο νέο νόμο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση. Για παράδειγμα στην ομάδα προσανατολισμού 'Γεωπονίας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής' και του ομώνυμου Τομέα προβλέπονται 6 ειδικότητες. Τα μαθήματα της Α' τάξης, δηλαδή τα μαθήματα που αποτελούν τα γνωστικά αντικείμενα εισαγωγής και προετοιμασίας για τη συνέχεια, αλλά και για την επιλογή μιας από τις 6 ειδικότητες καλύπτουν συνολικά 9 ώρες. Από αυτές τις 9 ώρες οι 3 προετοιμάζουν και αφορούν στις 5 ειδικότητες και οι υπόλοιπες 6 ώρες στη μία ειδικότητα!! Αρμονία; Συνοχή; Προετοιμασία; Σκοπός;

Ο ίδιος τομέας είχε για χρόνια τίτλο: 'Τομέας Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος'. Αφαιρέθηκε από τον τίτλο το Περιβάλλον και αντικαταστάθηκε από τη Διατροφή. Και όμως υπάρχει στον Τομέα ειδικότητα 'Τεχνικός Δασοπονίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος', ενώ δεν υπάρχει ειδικότητα Διατροφής που φιγουράρει στον τίτλο του Τομέα. Σε ότι αφορά την ουσία, το περιβάλλον μαζί με τη γεωργία, τα τρόφιμα και τους φυσικούς πόρους αποτελούν διεθνώς ενιαία αδιάσπαστη ενότητα (Agriculture, Food and Natural Resources), της οποίας τα γνωστικά αντικείμενα διδάσκονται από τα τριτοβάθμια ιδρύματα που υπηρετούν τις επιστήμες της Γεωπονίας και της Δασοπονίας. Αντί αυτών, ανακαλύφθηκε στο Νόμο ένας ολόκληρος Τομέας Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων με ειδικότητες 'Διαχείρισης και Ανακύκλωσης' και 'Ελέγχου Ρύπανσης και Εγκαταστάσεων Αντιρρύπανσης'! Εκτός λογικής. Πιθανώς, «εξυπηρετήσεις» φίλων και περαστικών!

Με το κείμενο αυτό προσπαθήσαμε να κάνουμε μια εκτίμηση του νέου νόμου για την επαγγελματική εκπαίδευση. Η αλήθεια είναι ότι θα χρειάζομασταν ίσως περισσότερη έκταση από αυτήν που καταλαμβάνει ο ίδιος ο νόμος για να απεριθλώσουμε τα προβλήματα και τις ατέλειες ακόμα και τις νομοτεχνικές που συναντήσαμε. Για αυτό περιορισθήκαμε σε ορισμένα θέματα που αναδεικνύουν την παντελή έλλειψη βασικών θεμελιωδών αρχών και κανόνων που καθιστούν αποτελεσματική την Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Στην Εκπαίδευση, το χειρότερο που έχει να κάνει κάποιος είναι να αλλάξει εκ βάθρων και απότομα τα πράγματα και μάλιστα σε σύντομα χρονικά διαστήματα. Οι αλλαγές πρέπει να γίνονται με μέτρο και αφού έχει προηγηθεί μελέτη. Αυτός είναι ένας κανόνας που απαντάται σε όλες τις χώρες που σέβονται τα εκπαιδευτικά τους συστήματα.

Στη περίπτωση αυτού του Νόμου, ενός νόμου που η προχειρότητά του και πάνω από όλα η έλλειψη έστω στοιχειώδους μελέτης και σχεδιασμού είναι τόσο πρόδηλη, θα ήταν καλύτερο ο παραπάνω κανόνας να μην τηρηθεί. Η κατάσταση που δημιουργεί για την επαγγελματική εκπαίδευση είναι τέτοια που θα ήταν ευχής έργο να άλλαζε αμέσως. Άλλωστε, δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει ότι, πέραν της αυτοτελούς σπουδαιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης ειδικά στη παρούσα οικονομική συγκυρία της χώρας, η εκπαίδευση είναι ένα σύστημα και, όπως σε οποιοδήποτε σύστημα, αλλαγές σε ένα ή περισσότερα μέρη συνεπιφέρουν ανάλογες αλλαγές και στα υπόλοιπα μέρη. Και τα πρώτα που επηρεάζονται άμεσα είναι τα πιο συναφή, όπως αυτό της Επαγγελματικής Κατάρτισης, που πρέπει να διέπεται από άλλους κανόνες, αυτούς της ευελιξίας, της διαρκούς παροχής, αναπροσαρμογής και εκσυγχρονισμού των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού.

Είναι βέβαιο ότι οι νομοθετικές ρυθμίσεις πιστώνονται ή χρεώνονται ανάλογα με την ποιότητα, την αποτελεσματικότητα και τις συνέπειές τους, στις πολιτικές ηγεσίες που τις εισηγούνται. Όμως, θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρον να γνωρίζαμε τους τεχνοκράτες της Εκπαίδευσης που μελέτησαν και εισηγήθηκαν αυτές τις αλλαγές. Άλλωστε πρόκειται για διεθνώς ακολουθούμενη πρακτική που εφαρμόζονταν και στη χώρα μας παλαιότερα όσο τουλάχιστον υπήρχε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Συζητώντας μαζί τους ίσως καταλαβαίναμε γιατί έπρεπε να επέλθει τέτοια αναστάτωση στην επαγγελματική εκπαίδευση.

Ο κ. Βούτσιος Έχει διατελέσει:

Γενικός Γραμματέας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), Πρόεδρος του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ), Ειδικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας